

МОЛОДИЙ КОМУНАР

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання IV
№ 67 (340).

П'ятниця, 2 грудня 1960 р.

Ціна 20 коп.

Третій радянський космічний корабель в зоряному океані!

Повідомлення ТАРС

У відповідності з планом науково-дослідних робіт 1 грудня 1960 року в Радянському Союзі здійснено запуск третього космічного корабля на орбіту супутника Землі.

Для виконання медико-біологічних досліджень в умовах космічного польоту в кабіні корабля-супутника перебувають піддослідні тварини — собаки з кличками «Пчелка» і «Мушка». В кабіні також перебувають інші тварини, комахи і рослини.

Спостереження за піддослідними тваринами провадиться за допомогою радіотелевізійної апаратури і телетричних систем, які передають на Землю об'єктивні фізіологічні показники, що характеризують стан тварин.

За допомогою науково-виміральної апаратури, що знаходиться на кораблі-супутнику, передбачено проведення ряду наукових досліджень з фізики космічного простору.

Вага третього радянського корабля-супутника без останнього ступеня ракети-носія становить 4.563 кілограми. Його рух відбувається по еліптичній орбіті. За одержаними попередніми даними, початковий період обертання корабля-супутника по орбіті дорівнює 88,6 хвилини, висоти перігею і апогею орбіти становлять приблизно 187,3 і 265 кілометрів відповідно. Нахил орбіти до площини екватора 65 градусів.

На кораблі-супутнику встановлено радіопередавач «Сигнал», який працює на частоті 19,995 мегагерца в режимі телеграфічних послідовних змінної тривалості.

Живлення бортової апаратури електроенергією провадиться від хімічних і сонячних джерел струму.

За наявними попередніми даними, вся розміщена на кораблі-супутнику апаратура працює нормально.

Наземні радіотехнічні станції ведуть регулярні спостереження за третім радянським кораблем-супутником.

Зустріч товаришів М. С. Хрушова, Ф. Р. Козлова і М. А. Суслєва з товаришами Лю Шао-ці, Ден-Сяо-піном і Пин Чженем

30 листопада Перший секретар ЦК КПРС тов. М. С. Хрушов і члени Президії ЦК КПРС, секретарі ЦК КПРС тт. Ф. Р. Козлов і М. А. Суслєв мали зустріч у ЦК КПРС з заступником голови ЦК Комуністичної партії Китаю тов. Лю Шао-ці, генеральним секретарем ЦК КПК тов. Ден Сяо-піном, членом Політбюро ЦК КПК тов. Пин Чженем. Під час зустрічі відбулась розмова, яка пройшла в теплій товариській обстановці.

У К А З
ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Про скликання Верховної Ради Української РСР

Президія Верховної Ради Української РСР постановляє:

Скликати четверту сесію Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки п'ятого скликання 27 грудня 1960 року в м. Києві.

Голова Президії Верховної Ради Української РСР Д. КОРОТЧЕНКО.

Секретар Президії Верховної Ради Української РСР А. ЗЛЕНКО.

м. Київ, 30 листопада 1960 року.

Ще й року немає, як Галина Сіденко працює дояркою в колгоспі імені Сталіна, Ново-Архангельського району. Та й за цей час дівчина здобула пошану серед колгоспників. Працювати і завзята, вона вже наділа біля 2900 літрів молока на кожну фуражну корову при зобов'язанні 2 тисячі літрів. Є ще одна радість у Галини — її прийнято в ряди Ленінського комсомолу.

На знімку: Галина СІДЕНКО.

Фото В. КОВПАКА.

ПЛЕНУМУ ЦК КПРС

МОЇ ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

ДВА РОКИ ТОМУ вперше прийшла я на ферму колгоспу імені Щорса. Дали мені доглядати групу свиноматок. Звісна річ, досвіду в мене не було ніякого,

ситуація доводилась. Та допомагали старші свиначки Марія Соломка і Мотрона Снієнко. Бувало, не знаю я чого-небудь — вони відразу ж розкажуть детально, що і як.

Вчилася я у них працювати. І мету собі таку поставила: будь-що, а не відставати від передовиків. Та, скажу відверто, не зразу це мені вдалося. За перший рік своєї роботи я одержала лише по 22 ділових поросят від свиноматки. Ну, думаю, наступного року все рівно більшого доможусь.

З самого початку попарувала свиноматок з породистими кнурами. Всього час пильно стежила за кожною з них, годувала строго за раціоном. І моя праця не пропала марно: приплід від кожної з десяти свиноматок уже становить 34 поросят. І про майбутнє я подумала. Всі свиноматки спаровані і мають добру вгоданість.

До опоросу ще часу багато, і я прийняла 120 разових свиноматок та 300 штук свиней беконної відгодівлі. Зараз у мене єдине прагнення — добитися доброї вгоданості поголів'я. Це і буде моїм подарунком грудневу Пленуму Центрального Комітету партії. Що ж до планів на майбутнє, то вони в мене такі: семирічку виконати достроково.

В. АГІЄВИЧ,
свинарка колгоспу імені Щорса, Онуфріївського району.

Допоможіть розшукати уповноваженого

КОМСОМОЛЬЦІ Онуфріївського району зобов'язалися зібрати 120 тонн металевого лому. Але потрудилась наша молодь так, що зобов'язання це було перевиконане.

Особливо відзначилися комсомольці колгоспів імені Комінтерну та «Дніпро», школярі Куцєволівської та Онуфріївської середніх шкіл. Всього збрали ми понад 130 тонн металевого брухту.

Та вчасно здати зібрану сировину виявилось складніше, ніж зібрати. Ні як не можемо ми розшукати уповноваженого Олександрійського цеху «Втормету» тов. Шерстюка.

А це тому, що у Ново-Георгіївському та Онуфріївському районах, за які він відповідає, цей уповноважений буває дуже рідко. Отож і доводиться розшукувати його через газету.

І. СИНІПОСТІЛ,
секретар Онуфріївського райкому ЛКСМУ.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Батьківщині потрібен метал. По всій країні молодь, школярі вийшли в похід за вишукування потрібної сировини — металолому.

130 тонн металобрухту, про які йде мова в замітці, — це безліч затраченої уваги, часу, зусиль.

Та через безвідповідальність таких, як тов. Шерстюк, на сьогоднішній день в районах області лежить «мертвим» кладом 400 тонн зібраного брухту. Цієї кількості металу досить для виготовлення 20 тракторів С-80, стільки ж плугів до них, 16 комбайнів «Сталінець-4», 400 велосипедів.

Працівникам «Втормету» слід звернути зараз особливу увагу на те, щоб металолом був вчасно вивезений, а значить, швидше потрапити на заводи.

ЗА ІВАНГОРОДЦЯМИ — ДЗЕРЖИНЦІ

СЕМИРІЧКУ — за три роки! — так вирішили тваринники колгоспу імені Дзержинського, Ново-Празького району. Рік-у-рік збільшуючи кількість поголів'я і виробництво тваринницьких продуктів, особливо свинини, вони вже одержали на 100 гектарів угідь по 67,5 центнера м'яса.

Патріотичне починання івангородських комсомольців знайшло одностайне схвалення у молодих дзержинців. До наступного Пленуму ЦК КПРС вони зобов'язалися виробити не менш, як по 70 центнерів м'яса, в тому числі по 43 центнери свинини і по 291 центнеру молока на 100 гектарів угідь.

Уміле планування господарства дасть змогу дзержинцям в третьому році семирічки мати по 115 центнерів м'яса і 420 центнерів молока на кожні 100 гектарів угідь і досягти рівня, запланованого на кінець семирічки.

На відкритих комсомольських зборах, які днями відбулися в колгоспі, молодь підтримала почин івангородців і вирішила з ними позмагатися.

Нижче друкуються окремі виступи комсомольців колгоспу ім. Дзержинського.

Вирішено: Дружина моя, Олександр Марушко, працює свинаркою. Доглядає маточне поголів'я. Олександра одержала за 10 місяців по 30 поросят від кожної свиноматки і занесена на обласну Дошку пошани. Я тільки в цьому році набрав групу свиней. Зараз всі вони спаровані.

повикити поголів'я високопродуктивними первітками. Люся **БАРАННИК,** телятниця.

БУДЕ І МОЛОКО

І ми, доярки, позмагася з івангородцями. У нашій артілі добротні приміщення для худоби, спеціалісти закінчують механізацію ферми. Виходить — тільки працювати з душею. Отож я й мої подруги вирішили надіти до дня відкриття Пленуму ЦК КПРС ще по 115—120 літрів молока від кожної корови. Сьогодні тут говорили про створення контрольних комсомольських постів по раціональному використанню кормів. Дуже корисна це справа, бо від кормів залежить багато. Не дарма ж говорять: молоко у корови на язці.

С. МАТУСЕВИЧ, доярка.

ТЕЛЯТНИЦІ НЕ БУДУТЬ ОСТОРОНЬ

Нерідко про нас, телятниць, забувають. Та подума йте: якщо ми занебасимо догляд за молодняком, то нічого буде і відбрати для заміни старих корів. От і вирішила я зі своєю подругою Катериною Дуленко налагодити такий догляд за худобою, при якому артіль мала б змогу в найближчі роки по-

А МИ ДОПОМОЖЕМО

Ми, спеціалісти, це великому брєгу перед тваринниками. Та зараз, коли вирішується важлива справа, остороно від неї ми не можемо стояти. До відкриття грудневого Пленуму ЦК КПРС попрацюємо на совість і закінчимо обладнання ферми механізмами для вивезення гною, встановимо електродільні апарати. Праця доярки набагато полегшиться.

Похвально чути, що наша молодь з ферм одностайно заявила: Пленуму рідної партії — гідні подарунки. В цьому тваринникам допоможемо і ми, колгоспні спеціалісти.

Ігор ЄРМАКОВ, колгоспний інженер.

Тепла зустріч

Позавчора відбулась зустріч працівників обласного управління культури, Будинку народної творчості з товаришами, які брали участь в Декаді української літератури і мистецтва в Москві.

Начальник обласного управління культури О. М. Жеребцов, директор обласного Будинку народної творчості М. Є. Кубрянський і керівник народного ансамблю танцю Будинку культури ім. Калініна А. М. Кривохижа поділилися своїми враженнями, розповіли про багаточисленні виступи кіровоградських танцюристів.

В. ДРУЖИНА.

комуністичної. Показники у неї поки що менші наших. Але ми широкі бажаємо їй, щоб вона скоріше наздоганяла нас.

Працьовитому — шана

МОЛОДИЙ робітник Іван Щербак працює на спорудженні ТЕЦ Олександрійського цукрозаводу.

В передовій бригаді арматурників, очолюваній Володимиром Івановичем Немченком, Івана вважають найздібнішим спеціалістом. Добре вивчив він свою справу за шість років роботи, а тепер свій досвід передає новачкам.

Передовому виробничнику керівництво будівельного управління № 3 неодноразово оголошувало подяки. А друзі по роботі, знаючи, що Іван — чуйний, хороший товариш, обрали його своїм проффоргом.

І. СНИГІРЬОВ, арматурник.

Серед вугільників Олександрії — багато молоді. Хорошій, працюючій, такої, як оці молоді гірники дренажної шахти № 1 Балашівського вуглерозриву. На знімку ви бачите (зліва направо) підземних підкатників Василя Колісника і Петра Швеця та прохідника Миколу Сухолину.

Фото В. КОВПАКА.

ПАРОСТКИ дають коріння

Нас у бригаді сім стержневих, сім дівчат — комсомолок. Вже рік минає, відколи наш невеличкий колектив носить звання комуністичного.

Не легко завойовувати його, а ще важче утримати, пронести крізь випробування буднів. Для цього потрібно ні в чому, навіть у дрібницях, не поступатися комуністичною принциповістю на догоду обивательському спокую.

Не можна, працюючи поряд з людьми, обходиться без щоденного спілкування і тісних зв'язків з ними. І ці зв'язки повинні стати набагато міцнішими, коли ви із лав тих, кого іменують розвідниками майбутнього.

Наша бригада у певній мірі впливає на молодість усього цеху. Це й зрозуміло, адже в бригаді зібрався весь актив: Галина Гейко і я — члени цехового комітету комсомолу, Валентина Ярова — групкомсорг, Тамара Мельниченко — профгрупорг, а Люба Беглецова — депутат місцевої Ради депутатів трудящих.

Часто різні починання, які народжуються у нас у бригаді, стають масовими. Якщо, наприклад, ми організуємо культпохід чи поїздку за місто у поганий недільний день, неодмінно пропонуємо й іншим

товаришам приєднатися до нас. Наше шефство над заводськими дитяцями захопило й інших комсомольців, не членів бригади.

З нашої, так би мовити, легкої руки, в цеху оголошено війну лихослів'ю. Коли хтось із робітників, навіть набагато старших, дозволить собі не досить пристойний вислів, дівчата з бригади вміють тактовно, так, щоб і не дуже в образі було, зупинити винуватця.

Можна пригадати ще чимало прикладів з нашого щоденного життя. Особливо помітною була роль бригади у тижневій боротьбі з браком, який проводився в нашому ливарному цеху ковкого чавуну.

Виходячи з єдності виробничого процесу, ми поставили вимогу, щоб кожен забезпечив відмінну якість на своїй, нехай, на перший погляд і незначній ділянці, щоб встановити товариський взаємоконтроль. У нас, стержневиків, багато залежить від якості сумішей, що подаються землерігуючій бригадою. І ми примусили цю бригаду забезпечувати цех лише високоякісними сумішами.

На змагання ми викликали бригаду Раїси Козлітної, яка бореться за звання

Отож в питанні про місце членів бригади комуністичної праці в колективі всього підприємства, яке порушувалося в статті «Колі немає суперника», у нас із дівчатами таке міркування: якщо ми, члени комуністичної бригади, на крок далі інших пішли по шляху в майбутнє, то треба обов'язково допомогти й іншим подолати цю відстань.

В. ЗАДОНЦЕВА, бригадир бригади комуністичної праці заводу «Червона зірка».

Наш п'ятий ФАКУЛЬТЕТ

КОЖНОМУ СТУДЕНТУ — ГРОМАДСЬКУ ПРОФЕСІЮ

ДОСИ у НАС існувало чотири факультети. Тепер буде й п'ятий — факультет громадських професій. Ідею його створення привіз секретар інститутського комітету комсомолу Сергій Мельничук з республіканської наради комсомольських секретарів вузів.

На відкритому розширеному засіданні комсомольського комітету інституту п'ятим деканом обрали трьохкурсника філологічного факультету Давида Мельстера. У деканат входять також заступник декана і секретар.

Новий факультет має сім відділів: агітаторів і пропагандистів, організаторів художньої самодіяльності, кореспондентський відділ, інструкторів та суддів спорту, керівників гуртків «Умілі руки» (для 4—5 класів), масовиків-вітівників і відділ домогосподарства (для студенток-випускниць).

Програма занять розрахована на один—два роки. Практичною базою відділів стануть Палац піонерів, Будинки народної творчості, український музично-драматичний театр ім. Кропивницького, обласне відділення Товариства для поширення політичних і наукових знань, обласна рада Союзу спортивних товариств і організацій, місцева преса.

Тепер уже, закінчуючи інститут, випускник буде одержувати не лише диплом, а й посвідчення про набутий громадську професію, яка теж необхідна кожному вчителю.

В. ЧАБАНЕНКО, позаштатний кореспондент «Молодого комуніста».

МОЛОДЦІ, ЛИВАРНИКИ!

ЧУТИ команду: — Приготуватися!

В ту ж мить майстер ливарного цеху Олександр Коц відкриває отвір печі-вагранки, і потік розплавленого чавуну стікає по кам'яній щілині.

У формувальників вже все наготові: вони по черзі підставляють ковші, заливають масу в опоки.

Трудяться у ливарному цеху Бобринецької РТС

комсомольсько-молодіжний колектив. Гордістю його є формувальники Микола Жосан і Євген Удовенко, стержневиця Галина Ковтун, які працюють із значним перевиконанням змінних завдань.

В цьому році молоді ливарники вже виготовили 60 тисяч штук зірочок до комбайнів і зараз працюють в рахунок 1961 року.

І. ГОРОВИЯ.

НОВЕ ПОПОВНЕННЯ

23 комсомольсько-молодіжних локомотивних бригади Знаменського залізничного вузла включилися у змагання за звання комуністичних. Кращі з них вже виборили право на це звання.

Нещодавно його удостоєна бригада машиніста Павла Донця, члени якої провели з початку року 312 великовагових поїздів і зекономили 280 тонн палива.

Серед залізничників ростуть і ряди ударників комуністичної праці. Це звання присвоєно електростроительнику Олександр Симагіну, який щозміни виконує по дві норми.

В. ПРАВЕЦЬКИЙ.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ до молоді м. Кіровограда

ВЕЛИКА і неосяжна наша Батьківщина. І куди не глянеш — будови, будови... Вся країна в будівельних ристованнях. Будівельник і семирічка — ці слова завжди поряд. Адже за семирічку будівельники повинні виконати роботи на 1,970 мільярдів карбованців, в тому числі на 380 мільярдів карбованців спорудити житлових будинків.

Від нас, будівельників, залежатиме в значній мірі і виконання плану іншими галузями народного господарства.

Колектив будівельно-монтажного тресту № 6 за семиріччя повинен збудувати молокозавод і м'ясокомбінат в м. Кіровограді, Капустаєвський гранкар'єр, деревообробний і житлобудівельний комбінати, автобазу і крамниці, спортзали і школи, нові житлові будинки й багато інших споруд.

Хороше трудяться будівельники. У нашому середовищі вирости такі чудові колективи, як бригади комуністичної праці, очолювані Іваном Могиловичем, Василем Драчом, Ніною Моржановською, Іваном Чехом. Вони не лише працюють з перевиконанням планів, але й відмінно навчаються в вечірніх школах, технікумах, вузах, вносять комуністичні риси в своє дозвілля, побут.

Багато юнаків і дівчат, які прийшли до нас з шкільної лави, оволоділи будівельними професіями, полюбили свою справу.

Йдучи назустріч грудневому Пленуму ЦК КПРС, комсомольці і молодь будівельно-монтажного тресту докладають всіх зусиль, щоб достроково виконати план 1960 року. Але нам потрібно більше молодих, працюючих рук, щоб ще швидше росло, оновлювалося наше місто.

Молоді кіровоградці! Якщо ви любите своє місто, не пошкодуйте зусиль, щоб зробити його красивішим, щоб прискорити ріст його новобудов. Вас чекає ударна комсомольська будова — Кіровоградський м'ясокомбінат та інші нові об'єкти міста.

Ми, комсомольці і молодь тресту, з радістю приймаємо вас у свою сім'ю, допоможемо вам оволодіти спеціальністю будівельників.

Працюючи на будовах, ви внесете великий вклад у виконання величозначного семирічного плану.

(Відкритий лист до молоді м. Кіровограда прийнятий на комсомольських зборах будівельно-монтажного управління № 6).

У СВІТІ НАУКИ І ТЕХНІКИ ЕЛЕКТРИЧНИЙ КРИТ

Ще часто, на жаль, можна бачити таку картину: не встигли шляхо-вики замостити бруківку, як приходять робітники з ломачами і риють траншею — для прокладання кабелю або труби. Скільки людської праці витрачається марно!

Але скоро цьому прийдє кінець. Працівники Кам'янець - Подільської електростанції тт. Гулько, Журавовський і Карасьов створили цікавий і потрібний пристрій. Будова його — нескладна: на візку встановлено електродвигун, вал якого через редуктор з'єднаний з буром і обертає його.

Переміщуючись по вузькоколійній колії,

прокладений в траншеї, візок спрямовує бур під бруківкою через вулицю. Там, де він пройшов, в землі лишається отвір діаметром у 180 міліметрів. У нього і вкладають кабель або трубу. Бур закріплено на штанзі, яку можна поступово нарощувати і робити отвір на довжину до 15—20 метрів, тобто через усю проїжджу частину вулиці.

Такий «електричний крит» просувається в землі зі швидкістю до 4 метрів за годину. Випробування його в роботі показало, що прокладання в землі кабелів і труб віднині можна проводити, не руйнуючи покриття вулиць і доріг.

НА ШИРОКОМУ колгоспному дворі завжди почувте рівні розмірені удари: — Бух-дзень!.. бух-дзень!..

Можуть всі розійтися: теслярів покличуть ремонтувати ясла у корівнику, слюсарі поїдуть у польовий табір, і тільки ковальський цех, як його жартовливо називають, буде незмінно чадити вугільним димком, густі вентиліатором і розсипати свій ритмічний дзвін: «бух-дзень», «бух-дзень»... В ковальському цеху біля горна з ранку і до вечора стоїть білявий хлопчина у брезентовій робі, підкидає залізним коряком вугілля, підкладає у вогнище куски металу.

Палає вогонь у горні, спінає електричний міх.

Слава Ващуцький відкладає поховку, витирає кінцем фартуха спітніле чоло. Ще залишається востаннє розігріти деталь і дати їй гарт. Він додає вугілля і повертає метал то одним, то другим боком, знову зариває його в палаюче вугілля і, як тільки помічає одному йому знайомий відтінок на розжареній деталі, то ралгом вихоплює її з горна і швидко повертає вже не до наковалні, а до діжки з водою. Звідти білими завтками вихоплюється пара, шкварчить вода, сичить метал. І коли готову деталь Слава вставить у тиски, проведе по ній терпугом, тільки тоді з веселим грайливим жестом жбурне її у ящик: бувай, мовляв, здорова, ні зносу тобі, ні поломки!..

Слава Ващуцький прийшов у колгоспну кузню років два тому. Хоч був представлений за молодобійця, та пильно придивлявся до роботи старого майстра Григорія Тимофійовича. А потім замінив його, коли той пішов на іншу роботу.

З того часу Слава і одержав звання справжнього ковалю. Як хазяїн, розкривав він двері свого світлого ковальського цеху в новому кам'яному приміщенні майстерні, розводив вогонь у горні і питав: — Що там сьогодні?

І кував гвинта чи вісь, скобу чи крока.

Якось до кузні зайшов дід Корній.

— Усі кажуть: добрий коваль ваш онук, а я все не вірю, що це про тебе. Та ось сокира в мене зовсім за-

гупилася... Може ти їй лад даси?

— А покажіть... Сокира була стара та щербата. Слава тільки присвиснув і поклав її у горно. Довго він її клевав, відтягував, потім на точилі виводив тонке, як у бритви, лезо, гартував у діжку, ледь торкаючи води. Далі дзенькнув по ній нігтем, провів пальцем по лезу і подав: — Беріть, діду.

— Готова? Попробую.

Тепер частенько дід приходив до майстерні, знайде у ковальській цех, присяде десь у куточку і дивиться, як білявий хлопчина у брезентовій робі підкидає вугілля у горно, кладе у вогонь металеві опунки.

А іскри, як золоті бризки, розлітаються навкруги і освітлюють веселу дідову посмішку, що ховається під густими вусами.

Ол. МОТОРНИЙ. Колгосп ім. Орджонікідзе, Хмельський район.

Мрію зрадили

ЗАДУМ Є! Це був сильний, справді дружній колектив. Будь-які завдання виявлялись йому під силу: оголосити нещадну боротьбу «двійкам» чи бути першими у виробничій бригаді, збудувати самим шкільну майстерню чи коли завгодно дати концерт в своєму селі. Одним словом, це був клас, подібного якому навряд чи знайдеш тепер у Першобірманській середній школі.

Найменше ігнорування колективу тут суворо засуджувалося. Василь Кучер вважався першим красенем не лише в класі, а й у селі. Та ще й баяніст в додачу. Ці відмінні якості іноді скидали хлопця до хвилю думки, що він особливий. Тому іноді Василь хотів підкреслити залежність ходу подій від своєї особи. Деякі разів він зірвав репетиції класної самодіяльності, підвів на районній олімпіаді і поки що відбувався поодинокими докорами. Але одного разу терпіння увірвалося. Десятикласники саме готувалися до виступу в селі, а Кучер знову не зволив прийти на заняття гуртка. Здається, ще ніколи комсомольські збори не були такими бурхливими. Дісталось тоді Василю за всіма правилами.

Непомітно прийшла весна. Хотілось несподіванок, великих радощів, а може й подвигів. Інколи в душу закрадався гострий, мов лезо, смуток розлуки. Минуть лічені дні — і не буде поряд добродушно веселих Василя Євгена і Толі Гниди, незмінної старости Наді Євгенко, оптимістичної Марії Пономаренко, прин-

ципової Олі Зінченко... Ех, якби разом завжди!

І тоді народився задум після школи всім класом піти в колгосп, одночасно вступивши разом заочно до інституту. Випускники пройшли вже трудове гартування в учнівській виробничій бригаді, праця стала для них такою ж звичайною, як і підготовка до уроків.

Все ж бродили сумніви: чи буде змога поєднати напружену працю в колгоспі з навчанням? А що, якби роботу випускників-тваринників організувати у дві зміни? Тоді були б всі можливості для повноцінного навчання!

Після випускного вечора в кінці червня правління артілі імені Крупської урочисто зарахувало випускників членами колгоспу. Голова правління М. Загинайко, секретар колгоспної парторганізації І. Лебеденко прилюдно пообіцяли молоді втілити її задуми в життя. Буде дві зміни на свинофермі, хлопці працюватимуть в тракторних бригадах.

КАРТКОВИЙ ДОМИК

Ідеєю — «разом в житті!» запалились і учні, і вчителі школи. Директор школи М. З. Тимко розумів, що молоді особливо привабливо в плані перспектива вчитись. Отже, першої ж осені всім класом — в інститут. Така можливість сподобалась учням. Та саме ця, «спокуслива», частина задуму від початку й до кінця будувалась на піску. Перш за все, вона ніяк не в'язалась з вимогами часу — мати практичний досвід для здобуття

вищої освіти. І, звичайно, ніякий інститут, а тим більше його заочне відділення, не могли прийняти цілий клас, що тільки зарахований на роботу.

В той же час директор школи наполягав, щоб документи всім подати до одного інституту — філіалу Харківського політехнічного у м. Кіровограді.

Це вже був справжній картковий домик. Двадцять два нахили, стремління і стільки ж здібностей, а з них хочуть зробити щось одне, так би мовити, стандартне.

У намірах випускників виявились розходження. В. Кучер заявив, що давно плекає надію вступити до культосвітнього учбового закладу. Хлопець подав заяву до Олександрійського культосвітнього технікуму, Г. Брайко — до Знамянського залізничного училища. І хоч Оля Зінченко, всупереч вимогам свого серця, поїхала з усіма до політехнічного, уявляла вона себе зовсім не інженером, а педагогом, так само, як Катя Гончар — медиком.

Вступні екзамени склали всього лише шість чоловік. З них зарахували в інститут двох — Марію Пономаренку і Василя Ковалю.

В колективі почалося розчарування.

СЛОВО, ГОЛОВА

Кинуте на вітер

Голова колгоспу т. Загинайко, наобіцявши учням і вчителям на засіданні правління золоті гори, зовсім не поспішав виконувати обіцянку. За винятком п'яти чоловік,

(Закінчення на 4-й стор.)

ЗАОЧНИЙ СЕМІНАР СТАРШИХ ПІОНЕРВОЖАТИХ

Ввійшовши до хати, він боявся підвести очі: ждав, що в погляді матері — той німий докір, який до цього часу не хвилював його, а тепер схвилює... Вже коли мати подала обід, несміливо глянув їй в обличчя. Воно було стомлене, але якесь урочисте, святкове.

«Мати рада, що їй випала така честь», — думав Костя.

Пому хотілося скоріше взятися за різець. Хотілося щось робити. Хай мати відчує, що він її любить. Хлопець помив після обіду посуд, приніс води, взявся відремонтувати електроплитку, яка здавала матері багато клопоту... Він відчув, що мати стримує своє здивування: ніколи вона не бачила, щоб син брався допомагати їй.

«Мамо, я буду довго дивитися на твоє лице, — сказав він. — Буду ліпити твій образ з глини. Хочу, щоб у мене ти вийшла найкраще».

Мати погодилась, щоб син ліпив її обличчя тут, дома. Для неї ці хвилини були шасливими, радісними. Мати відчула, що дивне мистецтво, який до якогось так несподівано виявився в синові, розбудило, на решті, в ньому благородні людські риси.

Як би там не було, а мати була тепер щаслива. Щасливий був і вожатий, радість прийшла і до вчителів: один з найбільш «важких» вихованців став, нарешті, на правильну дорогу. Його «Колгоспниця з телятком» була визнана всіма піонерами найкращою.

Мистецтво допомогло хлопцеві пізнати красу людини, бо у витворі мистецтва знайшла своє відбиття людяність, якої хлопець так довго не відчував. Тепер Кость глибоко переживав, близько приймав до серця все, що стосувалось праці. Він подружився з колгоспним садівником — дідом Федором, працював у саду влітку після закінчення сьомого класу, його не залишала мрія виліпити образ садівника біля плодового дерева, з достигаючим яблуком в руках, щоб садівник милувався плодами своєї творчості. Кость захопився щепленням, заклад невеличку шкільку, зібрав насіння плодкових дерев. Любов до праці надихала сили і вміння в занятті скульптурою. Хлопцеві вдалося створити те, що не вдалося раніше: він виліпив портрет діда Федора в момент, коли садівник переносить бруньку прищепи на стовбур підщепи.

Кость закінчив школу. Скульптура стала його улюбленою творчістю на все життя, але спеціальністю своєю він обрав не скульптуру, а рослинництво. У вільний від роботи час бере різець. Згадуючи шкільні роки, молодий трудівник з великою любов'ю вимовляє ім'я піонервожатого Михайла.

В ОДИН з піонерських загонів нашої школи прийшов дев'ятнадцятилітній робітник місцевої МТС Георгій Ч. Комітет комсомолу призначив юнака вожатим-виробничником. Після 10-го класу він пішов на виробництво. Ще в шкільні роки Георгій виявив великий інтерес до техніки. В шкільній майстерні працювали на токарному станку, який виготовив Георгій з своїми товаришами ще у восьмому класі. У юнака розкрився багатогранний талант творчості. Він умів виготовити найтоншу деталь машини, вивувати

(Закінчення. Поч. див. в № 63, 66).

квітів. Серед піонерів були юні дослідники, які вже протягом двох років вивчали прищеплення одного сорту дерева до іншого не звичайним способом (брунькою), а зародком насіння.

ХТО ПІДКОРЯЄ СЕРЦЯ ДІТЕЙ

В. СУХОМЛІНСЬКИЙ,

член-кореспондент Академії педагогічних наук РРФСР, директор Павлівської середньої школи.

Виявлюється, що в новому парнику для цих дослідів були сприятливі умови.

важкий молот чи зубило, виточити маховик, зробити з дерева шафу, змонтувати залізобетонну плиту, викласти з цегли стіни будинку, звести дах, зібрати урожай пишущі комбайни.

І ось ця талановита людина стала вихователем дітей. Георгій не знав, з чого почати. Ми порадили йому показати якусь цікаву працю; хай піонерів захватить мрія про майстерність, хай в їхніх серцях спалахне бажання чомусь навчитися.

Георгій повів дітей в механічну майстерню, вони побачили, як шматок металу в умілих руках їх вожатого перетворюється в блискучий гвинт. Потім вожатий пояснив їм, показуючи деталі машини, складені на великому столі:

— Це розібраний мотор. Зараз я зроблю одну деталь, зберу мотор і запущу його.

Георгій організував гурток юних мотористів. Але скоро він помітив, що у піонерів є й інші інтереси: одному хочеться робити щось з дерева, другого цікавить будівельна справа, третій захопився вирощуванням плодкових дерев і квітів. Вожатий зрозумів, що чим різноманітнішою буде праця в колективі, тим повніше розкриється серце кожної дитини. Багатство, різноманітність праці — це було те, чим жив Георгій. Він вирішив організувати колективну діяльність так, щоб у якійсь цікавій справі діти знаходили задоволення всіх інтересів.

НАБЛИЖАЛАСЬ ВЕСНА.

Піонери зклали парники, готувались до вирощування овочевих культур і плодкових дерев. Георгій захопив свій загін цікавим задумом. Біля парників стояв старенький сарайчик. Піонери поставили в ньому невеличкий моторчик, приєднали до нього декілька труб, прокладених в парнику. Час від часу включався двигун, pompa гнала в труби гарячу воду, земля під рослинами нагрівалася настільки, що тепла достатньо було для вирощування розсади. Відпала потреба наповнювати парникові ями гноєм.

Вся ця робота була проінтегрована духом творчості. Юні механізатори, слюсарі-модельсти, електротехніки монтували систему трубопроводу, регулювали постачання води, упорядкували двигуном, думали над тим, як сконструювати пристрій для автоматичної роботи двигуна. А в цей же час юні натуралісти обробляли грунт у парнику, відбирали насіння, сіяли, вивчали вплив нагрівання ґрунту на розвиток рослин, ставили цікаві досліди. В парнику вирощувалась розсада не тільки овочів, а й

Георгій не просто керував дітьми, а глибоко захоплювався всім, що цікавило їх. Він навчився готувати ґрунтову суміш для парника, відбирати насіння, шепити, продавати додаткове штучне запилення, пересаджувати плодкові дерева.

Діти любили вожатого за те, що їх захоплювала, їх мрії оволодівали його думками й почуттями.

Георгій працював вожатим до призову в армію. Він пообіцяв дітям після військової служби повернутись до них. Піонери чекають свого любимого друга.

У СЛОВІ ВОЖАТИЙ

— глибокий зміст: ця людина веде дітей по шляху їх духовного життя. В повноцінному духовному житті найголовнішим є почуття людської гідності, прагнення утвердити цю гідність добрими ділами, чесною працею, творчістю. Мистецтво підкоряє серця дітей, стає доступним тому вожатому, який вміє пробудити в дитині це благородне прагнення, освітити ним, як провідною зіркою, кожен її вчинок. А щоб оволодіти цим умінням, вожатий мусить своєю працею, творчістю, багатством інтересів бути прикладом для піонерів.

Як важливо, щоб в особі вожатого поєднувалась висока майстерність праці з високою людяністю, щоб вожатий умів запалити перед кожною дитиною саме ту провідну зірку, яка відповідає індивідуальним нахилам, здібностям, талантам.

Наше суспільство вступає нині в той етап свого розвитку, коли праця стає найважливішою сферою розкриття людських талантів і обдарувань, коли поруч з виробництвом матеріальних цінностей кожна людина прагне бути і творцем цінностей естетичних і вбачає в цій творчості свою моральну гідність. Хай же найбільш близьким до дитячого серця вихователем — піонерським вожатим — у кожному загоні буде людина, для якої труд і естетична творчість зливаються воедино. Коли метою праці є створення краси для людей, для повноти свого духовного життя, то людина, яка володіє «секретом» такої праці, стає вихователем інших людей — тих, хто ще не досяг цієї вершини людського щастя. Хай же всі найпереводші і найталановитіші члени нашого суспільства — талановиті скульптори, талановиті будівельники, талановиті слюсарі і талановиті садівники, — хай всі вони в роки молодості вносять свій вклад у формування людини майбутнього — працюють вожатими!

А хто у вас читачі продовжують розмову ЗАВІДУЄ КЛУБОМ?

Завжди людно в сільській бібліотеці колгоспу імені Саявата Юлаєва, Кіровоградського району. Сюди приходять сільські трудівники, щоб почитати свіжі газети, журнали, взяти додому необхідну літературу.

НА ЗНІМКУ: (зліва направо) колгоспники Василь і Євгенія ЦУКАНОВИ і завідувача Бережинським поштовою відділкою Людмила САЛІТЕНКО в бібліотеці.

Фото В. КОВПАКА.

КЕРУВАТИ НЕМА КОМУ...

У центрі села Глодоси, Хмельського району, стоїть школа. Поряд з нею, в парку, розмістився сільський Будинок культури. Чудове приміщення! А от керівника — дбайливого, старанного в ньому немає.

Завідуючого Будинком культури В. Хорунжого цікавить лише кіно. Адже демонстрування фільмів допомагає виконати план! Що ж стосується іншої роботи, то він до неї зовсім байдужий. Тому і не дивно, що останній концерт учасників місцевої художньої самодіяльності був даний ще в червні. Та й звідки взятися аматорам, коли в Будинку культури з переборами працює лише драматичний гурток! А сільська Рада зовсім не цікавиться роботою свого культосвітнього закладу. Доки ж триватиме це неподобство?

А. ВОВНЕНКО, кіномеханік Будинку культури.

П. ЗАДОРЖНИЙ, моторист-контролер, А. ТРОЯН.

І У НАС НЕ КРАЩЕ

З ІНТЕРЕСОМ прочитали ми в газеті «Молодий комунар» передову статтю «А хто у вас завідує клубом?» і відгуки на неї. На жаль, факти поганої роботи керівників культосвітніх закладів, які наводяться у статті, далеко не поодинокі.

Майже таке ж становище і в нашому Пушкінському сільському клубі. Тут можна лише подивитися кінокартину та пограти в доміно. Між тим, колгоспники давно вже не бачили на сільській сцені концертів, не чули лекцій. Коли ж молоді робити спробу запитати у завідуючого клубом М. Зеленського, чому погано працюють гуртки художньої самодіяльності, то у відповідь може почути тільки лайку і грубість.

Таке становище зовсім не турбує завідуючого Кіровоградським районним відділом культури т. Лященка.

Його повністю задовольняють добре написані звіти т. Зеленського. А може йому засліпив очі диплом про закінчення культосвітнього технікуму, який має наш завідуючий?

В. БЕРЕЗА, М. КУЛІНКА, М. ГУРА, М. БАЛАКЛЕЕНКО, комсомольці.

Кіровоградський район.

ТРИВОЖНИЙ СИГНАЛ

НА СВОІХ звітно-виборчих зборах комсомольці с. Бірзулового, Новомиргородського району, різко критикували завідуючого клубом т. Горбуліна. У керуваному ним закладі культури зовсім не працюють гуртки художньої самодіяльності, не проводиться ніяка політико-виховна робота.

А. ГАНДИБУЛ.

МОЛОДОМУ КОМУНАРУ ВІДПОВІДАЮТЬ

В газеті за 16 жовтня ц. р. була надрукована кореспонденція «Не рвіть квітів». В ній критикувались комсомольські організації с. Хмельового за відсутність квітників.

Секретар комсомольської організації Хмельського райвиконкому А. Кайдала повідомила редакції, що ко-

респонденція обговорена на комсомольських зборах. Вирішено весною впорядкувати вулиці райцентра, насадити квіти в пустючих квітниках, а тепер — обновили сквер.

«МОЛОДИЯ КОМУНАР» 2 грудня 1960 р., 3 стор.

(Закінчення. Поч. див. на 3-ій стор.)

решта новоприйнятих в артілі працювала на тимчасових роботах, а не на постійних, як це було домовлено в червні. З перших же днів вчорашні школярі не відчували себе господарями певної ділянки колгоспного виробництва. Встановлення двох змін на свинофермі теж було віддане забуттю, бо така перебудова вимагала ряду змін на тваринницьких фермах, насамперед механізації ручної праці, яка поки що переважає на фермах загалом економічно сильного колгоспу імені Крупської.

Ті ж п'ятеро, недосвідчених на перших порах самостійного життя, не дістали батьківської підтримки, поради старших. Обліковцем тракторної бригади зарахували Бориса Гниду. Ясна річ, не відразу хлопець освоївся на новому місці — траплялись непорозуміння. Тут би старшим і прийти на допомогу. Однак, правління артілі простіше вирішило це ускладнення: Б. Гниду звільнили з посади обліковця.

До жовтня причіплювачем в тракторній бригаді працював Василь Коваль, про що голова колгоспу навіть не знав. А ставши студентом політехнічного інституту, Василь перейшов на відповідну з обраним профілем спеціальність залізничника.

Частина ж вступаючих у самостійне життя, наштотувались на холодну байдужість керівників артілі, почала сумніватися в своїх силах і вирішила поки що «переждати». Шестеро випускників і досі не працює.

Осторонь від усього того, що траплялось з випускниками Першобірчанської середньої школи, стояв рай-

ком комсомолу. Працівники райкому обмежились тільки тим, що схвалили цінне починання. Районна газета надрукувала звернення випускників до всіх десяти класників району. Але ніхто не додоміг їм твердо йти далі по вірно обраному шляху.

ОТЖЕ, першою причиною того, що колективному задуму не судилося стати реальністю, є байдужість старших, зокрема правління колгоспу, якому довірили долю сімнадцятирічних. Керівники артілі не змогли віддати належне благородному починанню і, про суті, пустили його на самоплив: прийдуть — добре, не прийдуть — теж обійдемося. А чому б відразу ж, в ліній чи серпні, не організувати було вечір зустрічі новоприйнятих з колгоспною молоддю, з ветеранами колгоспу і цим дати можливість вчорашнім десятикласникам всім серцем відчувати, що вони потрібні на виробництві?

І все ж, незважаючи ні на які невдачі, вірність рішення колективу зберегли п'ятеро: Анатолій Гнида, Надія Євєнко, Оля Зінченко, Василь Коваль, Марія Пономаренко.

Колісь Етель Войнич звернулася до молоді з прекрасними словами: «Будьте завжди вірні мріям своєї юності». Юність — носій високих переконань і прекрасних ідеалів. І зберігати вірність цим ідеалам все життя — значить, ніколи не уступити дорогою лінивості, спокою, сонному самовдоволенню, боягузству, лицемірству, не виголошувати публічно голосні обіцянки, щоб наступного дня відкинути їх, як непотрібні папірці.

А. ВОШАНСЬКА.
- Олександрівський район.

ПЕНЗЕНСЬКИЙ ВІДЕО-ТЕЛЕФОН

На Виставці досягнень народного господарства СРСР загальної інтерес викликав відео-телефон, виготовлений учнями і викладачами Пензенського технічного училища № 4. Цей незвичайний апарат дає змогу

абонентам, які розмовляють по ньому, бачити один одного на невеликих екранах. Винахід пензенців відзначено дипломом. Другий пензенський відео-телефон успішно експонувався на виставці в столиці Чехословаччини.

Спорт

ПЕРЕМАГАЮТЬ НАЙСИЛЬНІШІ

МИНУЛОЇ НЕДІЛІ в Кіровоградському спортивному залі «Авангард» закінчилися республіканські змагання найсильніших баскетбольних команд України, що входять у студентське товариство «Буревісник».

Серед чоловіків основними претендентами на перше місце були одеські і дніпропетровські спортсмени. Напруженою була боротьба між ними. Перша половина зустрічі закінчилась з рахунком 39:32 на користь команди Дніпропетровська.

Після перерви одеситам вдалося перехопити ініціативу і виграти матч з загальним рахунком 76:73.

Вінничани вийшли на третє місце.

У змаганні жіночих команд найсильнішими виявились луганські баскетболістки. Одеситки зайняли друге місце, а спортсменки Сімферополя — третє.

Жіноча і чоловіча команди Кіровограда, які виступали поза конкурсом, зайняли останні місця.

На знімку: тренер факультету фізкультури Кіровоградського педінституту Іван Пушкіна В. Я. Ушаков показує другокурснику Володимиру Терещенку і четвертокурснику Віталію Сурмаченку прохід заслону і вихід граєця до баскетбольного щита.

Фото В. КОВПАКА.

ВОНИ ЗМАГАЛИСЯ ВПЕРШЕ

ТОГО ДНЯ Кіровоградський стадіон «Авангард» було надано у розпорядження наймолодших спортсменів — 13-і 14-річних хлопчиків і дівчаток. Понад 400 школярів Кіровограда змагалися за першість свого колективу з легкої атлетики.

Це були їх перші офіційні змагання. І хоч рухи хлопчиків і дівчаток поки що невпевнені, навіть незграбні, але з часом багато хто з них зможе стати відомими бігунами, стрибунками, металюками.

Найбільше здібних спортсменів виявилось в школах №№ 6, 10, 20, 23, 26, 27 і 30. Крайці з них удосконалюватимуть свою майстерність у дитячій спортшкільній школі міського відділу народної освіти.

БЕЗСМЕРТНЕ ІМ'Я

У Бобринецькій районній бібліотеці вєдється краєзнавчий альбом. Серед сторінок, які розповідають про героїчне минуле і радісне сьогодені, про славі діла трудівників району, привертає увагу фотознімок юнака у матроській формі. Текстівка коротко розповідає про короткий життєвий шлях відважного комсомольця Івана Індіка з с. Витязьки. Чим же здобув він таку повагу?

... Березень 1944 року. Гітлерівці ще трималися в м. Миколаєві. Радянському морському десантові було наказано будь-що зайняти рубіж в окупованому місті і протриматися до підходу основних частин. Група воїнів вступила в не-

рівний бій з переважаючими силами ворога і була огочена фашистами. Але чудо-богатири не відступили ні на крок, виконали бойове завдання. Багатьом з них не пощастило дожити до світлого дня перемоги. Мужньо загинув у бою старшина другої статті, вихованець Ленінського комсомолу Іван Степанович Індік, якому посмертно було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

У м. Миколаєві височить пам'ятник відважним визволителям. На гранітному обеліску викарбовані імена. Подвиг Івана Індіка та його бойових друзів ніколи не зітреється з пам'яті народної.

Г. ІВАНЧЕНКО.

Школа майбутніх КАПІТАНІВ

ПОРТОВЕ місто Польщі — Гдиня... Над входом одного з будинків величезні літери: «Паньствова школа морська», що в перекладі на українську мову означає «Державна морська школа».

В нинішньому році державна морська школа в Гдині відмітила знаменний ювілей — 40-річчя свого існування. За цей час її закінчили 900 мореплавців і близько тисячі механіків, з них півтори тисячі чоловік — за роки народної влади.

330 слухачів навігаційного і механічного відділів школи вперто і наполегливо пізнають таємниці мореплавства, навчаються в 26 наукових кабінетах, проходять практику на навчальному судні «Дар Поможа».

Тут же, в Гдині, знаходиться й інша школа — морського рибальства. Школа займає ряд будинків. В одному із них — десять лекційних залів, кабінети з навчальними посібниками по навігації, механіці, іхтіології, в другому — інтернат, в третьо-

му — майстерні. Майбутні моряки вивчають метеорологію, техніку вилову риби, фізику і математику, іноземні мови. Тут є й свої навчальні катери і судна, на яких майбутні мотористи і рибалки виходять у плавання.

За 13 років існування школа випустила 525 моряків, які працюють нині офіцерами морського риболовства. Крім того, більше 50 випускників виконують шіпі обов'язки капітанів океанських суден, пригнаних до портів Гнадюк, Гдиня і Шеліні.

Державна морська школа і школа морського риболовства в Гдині внесли великий вклад в справу розвитку морського господарства республіки. Нині судна польського торгового флоту бороздять моря і океани всієї земної кулі, а польське морське риболовство вийшло за рамки Балтійського і Північного морів на далекий промисел риби біля берегів Ісландії і Лабрадора, Західної Африки і Баренцового моря.

В. КУЗНЕЦОВ.

М. СТОЯН, Н. ДОБРИН.

Серце б'ється схвильовано

Белов до війни працював у геологорозвідці. Ніхто б не відрівав його від неспокоїного кошового життя. Він проходив степи, перепливав ріки, забирався на гори — і рідна земля вставала кожного разу в невимовній красі...

З гордого робітничого племені був Лихачов. Спокійний, врівноважений, сповнений могутньої сили, немов багатотисячний колектив заводу наділяв його на весь похід міцністю й могутністю...

Різні віком, різні характером. Та було одне, що єдило їх. Може найкраще знав про це Белов. Якраз перед війною був він на Кавказі, недалеко від П'ятигорська. І один горець розповів йому чудесну легенду.

В давно минулі часи у кавказьких народів існував звичай, освячений віками: в спільну чашу торків зливали краплі крові і, торкнувшись її, люди назавжди зв'язували себе дружбою, честю, славою... Він, Белов, був татарин, Жубайханов — казах, Агев — білорус. Коршунов, Криво-

ногов, Шишкар'єв і Лихачов — росіяни, доглядали їх Ніна Андріївна і дід Андрій — українці.

Зрання до ночі панували в кімнаті розмови. Найчастіше лунав голос Жубайханова. Він знав безліч історій, легенд і казок свого краю. Не знаючи втомити, він розповідав їх своїм товаришам. Його змінював Белов. А стомлювався і він, заходила мати, читаючи повні чар вірші Некрасова, поеми Шевченка. І кімнатку сповнювали шукачі щастя, розбійник Кудеяр, Гриша Добролюбов, гайдамаки, наймика і Катерина...

Та ось вони всі трое змовкли. Несподівано погіршало Кривоногову. Він марив. В маренні ввижався йому далекий рідний Мурманськ. Плив у невідому даль, а море суворе, холодне, гнало велетенську хвилю, розбиралася буря — і він потопав, тонув. Ще важче стало Коршунову — він вже не говорив...

IV.

БУДИНОЧОК аптеки стояв за невеличким парканом. Колісь біля нього росли кущі барбарису

й шипшини, але німці вирубали їх, і тепер з піскуватої землі стирчать одні пеньки.

Звернувши з центральної вулиці Леніна, на цю тиху вуличку йшов маленький жебрак, обвішаний торбичками, в кудлатій шапці, у чоботях, з яких виднілися і п'яті, й пальці.

Це був Вася Юрський. Підійшов до аптеки і постукав у двері. Довго чекав.

Нарешті, з середини почувся кроки, шось загуркотіло, і на порозі з'явився солдат. Маленькі сірі очі були закислі, заспані й злі. Невдоволений і сердитий, він суворо дивився на хлопчину, на його худу, невеличку постать, на заболочені пальці на ногах, що виглядали із драпаних чобіт.

— Ком гер, бубел!

Вася старанно витирає поги об поживтілу торішню траву і ступає на ганок.

Солдат хапає руками, мов кліщами, хлопчину і діловито заглядає в торбу. В ній — цвілі сухарі, дві картоплини, шматочок макухи і три цибулини.

— О-о-о! Цвібель. Цибула. Карашо!

«Цибула» перекочує в кишеню солдата, він лізе й у другу торбу. Витягає звідти буряк, довго крутить у руках і думає: брати чи не брати. Сльовує. Жбурляє на землю, мацає фуфайчину, лізе рукою Василькові за пазуху, скидає кудлату шапку, розпорів підкладку.

— Бомба німа? Листовка німа? — Я хліб хочу, дядечку. Я вам заспіваю, дядечку!

І Вася, не зводячи з німця

очей, заспівав пісню, про яку вчора нагадала йому Ніна Андріївна, повну туги й печалю пісню:

«Усі гори зеленіють, Тільки одна гора чорна...»

Дзвенів голосок, мов вітер воєни, тоскно і жалібно. Солдат дурнувато всміхавсь, але відчував за сумною мелодією якесь невимовне горе...

А пісня плакала... Вияв вітер буйний, розмовляла сестра з братом, просила його, щоб прийняв діток на зимоньку...

Згасав голосок хлопчика. Він плакав. Пісня нагадала йому маму, їхнє теперішнє гірке життя. Бо на тому тижні й до них у погріб залізли фашисти і забрали геть усе: картоплю, буряки, квашену калусту...

Вася плакав, а солдат хвалив його:

— Гут! Карашо! Отшінь карашо!

Вася, втерши кудлачком сльози, заспівав пісню про сирітську долю, як розійшлися діти по горах і по долиах, по чужих країнах...

Колі Васильок підходив вулицею до аптеки, Сава, Тарас і Анелька підкралися до неї від городів. Перебігли через садок, через двір і схвильовані, напружені спинилися біля вікна під стіною.

Прислухались. На вулиці вже лунав спів Василька. Тарас і Сава підставили свої плечі, і на них, скинувши черевяки, стала Анелька. Вийняла з кишені великий ніж, відколупнула замазку з рами, витягла гвіздки, а потім і шибку.

— Тримайте!

Тарас взяв шибку.

Анелька влізла в кімнату і навшиньки попрямувала до шафи, де лежали в пакунках такі дорогі бинти і ліки...

Анелька тихо відкрила дверці шафи. Пхала в кишені, в пазуху, в торбину пакунки, пляшки. І не вбереглась, шось зачепила, пляшка хитнулася, впаля і загуркотіла на всю кімнату, на весь світ.

Причинила дверці. Завмерла. В сусідній кімнаті почувся кроки... Вискочити не встигне. Шось ж робити? Де подітисся? Перебігла в інший куток і сховалась за пічкою.

Хіба ж вона знала, що в другій кімнаті спав ще один солдат? Він прокинувся і слухав, як шось шкрябає. Дні й ночі воює він з мишами, а вони лізуть і лізуть в кімнату. Він тепер не труїть їх, а стріляє із револьвера. Це страшенно цікаво. Піти і вбити? Лїнь. В ліжку так добре й тепло. А де дівся Йоган? Та як загуркотіло, він схопився на ноги, підійшов до дверей і гукнув:

— Йоган!

Мовчанка.

Відкрив двері. Із свого закапелка Анелька бачила його огрядну постать, велику голову, схожу на голову горили з підручника природознавства, що його десь дістала мама...

(Далі буде).

Редактор П. МАРЧЕНКО.

(Продовження. Поч. див. в №№ 60, 61, 62, 64, 66).